

Επίσημος Χορηγός

Μαζί, είμαστε ένα.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Πανελλήνια Ατομικά Πρωταθλήματα Ανδρών-Γυναικών	1-3
Τουρνουά των Διεκδικητών 2014	1,4-5
Αναπτυξιακό Σκάκι στην Ελλάδα (2004-2014)	6-8
Βιβλίων Ανίχνευση	9
Λύσεις προηγούμενου τεύχους	10-12
Η Φωτογραφία	13

Η νέα γενιά του ελληνικού σκακιού αντεπιτίθεται!

Πρωταθλητές Ελλάδος οι Σ. Μαλικέντζος και Κ. Παυλίδου!

Στα πλαίσια των σκακιστικών εκδηλώσεων «**Chessnale Athens 2014**» πραγματοποιήθηκαν φέτος τα Πανελλήνια Ατομικά Πρωταθλήματα Ανδρών και Γυναικών. Με βάση τις συμμετοχές, μπορούν να χαρακτηριστούν αδιαμφισβήτητως οι πλέον «νεανικές» διοργανώσεις στην ιστορία του θεσμού. Αυτό αποδεικνύεται και από τους μεγάλους νικητές, την **Κατερίνα Παυλίδου** του Α.Ο. «Κύδων» Χανίων (21 χρονών) και τον **Σωτήρη Μαλικέντζο**

Οι νέοι πρωταθλητές Ελλάδος Κ. Παυλίδου και Σ. Μαλικέντζος.

της Ε.Σ. Θεσσαλονίκης (22 χρονών), οι οποίοι μάλιστα κατέκτησαν τα πρωταθλήματα τερματίζοντας αήττητοι!

(συνέχεια στη σελ. 2)

Η μεγάλη επιστροφή του «τίγρη από το Μανδράς»!

Ο V. Anand και πάλι διεκδικητής του στέμματος!

Κόντρα σε όλα τα προγνωστικά, το φετινό Τουρνουά των Διεκδικητών ολοκληρώθηκε με την άνετη επικράτηση του πρώτου Παγκόσμιου Πρωταθλητή **V. Anand**! Ο Ινδός θρύλος του σκακιού απέδειξε ότι δεν έχει κορεστεί ακόμα από τις πολλές επιτυχίες της λαμπρής σταδιοδρομίας του και θα διεκδικήσει αυτό που αρκετοί θεωρούν ακατόρθωτο: να πάρει πίσω το στέμμα του από τον Νορβηγό **M. Carlsen**, στο ματς-ρεβάνς που θα διεξαχθεί το Νοέμβριο του 2014. Το ΕλλΣ μεταφέ-

Ο V. Anand περιχαρής στην τελετή απονομής του Khanty-Mansiysk.

ρει τις πρώτες εντυπώσεις και τον απόηχο από το σημαντικότερο σκακιστικό τουρνουά του 2014 μέχρι στιγμής.

(συνέχεια στη σελ. 4)

ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΣΚΑΚΙ

ΜΗΝΙΑΙΟ ΕΝΗΜΕΡΩΤΙΚΟ
ΔΕΛΤΙΟ ΤΗΣ ΕΣΟ

Συντακτική επιτροπή:
Αλέξανδρος Δημητριάδης
Σάκης Κουβάτσος
Κωστής Παρράς

Ηλεκτρονική διεύθυνση
επικοινωνίας:
info@chessfed.gr

τηλ: 210 9234342

φας: 210 9221620

Πανελλήνια Ατομικά Πρωταθλήματα Ανδρών-Γυναικών

του

Αλέξανδρου Δημητριάδη

Στα πλαίσια των εκδηλώσεων της **Chessnale Athens 2014** πραγματοποιήθηκαν το 63^ο Ατομικό Πρωτάθλημα Ανδρών και το 36^ο Ατομικό Πρωτάθλημα Γυναικών. Οι αγώνες των δύο τουρνουά, που διεξήχθησαν με σύστημα πουλ απλών συναντήσεων (10 παίκτες - 9 γύροι), ξεκίνησαν το **Σάββατο 29 Μαρτίου 2014** και ολοκληρώθηκαν την **Κυριακή 6 Απριλίου 2014**. Και τα δύο τουρνουά χαρακτηρίστηκαν από τη... νεανικότητά τους, αφού αρκετά από τα πρωτοκλασάτα ονόματα απουσίαζαν.

Συγκεκριμένα, από το τουρνουά των Ανδρών απουσίαζαν οι διεθνείς **Χ. Μπανίκας**, **Ι. Παπαϊωάννου**, **Δ. Μαστροβασίλης**, **Ι. Νικολαΐδης**, αλλά και ο Πρωταθλητής Ελλάδος 2011 και 2012 **Αντώνης Παυλίδης**. Αντίστοιχα, από το τουρνουά των Γυναικών απουσίαζαν οι διεθνείς **Α.-Μ. Μπότσαρη**, **Α. Φαχρίδου** και **Β. Παπαδοπούλου**, ενώ το ενδιαφέρον ήταν στραμμένο και στην 14χρονη παγκόσμια πρωταθλήτρια **Σταυρούλα Τσολακίδου**, στην πρώτη της συμμετοχή στην αντίστοιχη διοργάνωση.

Στο τουρνουά των Ανδρών, ο πολυνίκης του θεσμού (με 9 εθνικούς τίτλους!) **Β. Κοτρωνιάς** ξεκίνησε πολύ δυνατά, πετυχαίνοντας το 3/3 στους πρώτους γύρους. Μάλιστα, διατή-

ρησε την πρωτοπορία μέχρι και τον 6^ο γύρο (με 5 βαθμούς), αφού ανέκαμψε από την ήττα του (με τα λευκά) απέναντι στον **Κ. Μουτούση** στον 4^ο γύρο. Μέχρι εκείνο το σημείο, οι κοντινότεροι διώκτες του βετεράνου GM ήταν ο αήττητος **Σ. Μαλικέντζος** και ο έτερος GM **Α. Μαστροβασίλης**, αμφότεροι με 4 βαθμούς.

Ωστόσο, στον κρίσιμο 7^ο γύρο, ο Μαστροβασίλης νίκησε τον Κοτρωνιά, αλλά και ο Μαλικέντζος τον ουραγό **Χ. Ζυγούρη**, με αποτέλεσμα την τριπλή ισοβαθμία στην κορυφή δύο γύρους πριν το φινάλε! Μάλιστα, επειδή και οι τρεις πρωτοπόροι σημείωσαν μόλις από 1 βαθμό στους τελευταίους δύο γύρους, ο τελικός νικητής αναδείχθηκε από τα μεταξύ αποτελέσματα των τριών ισοβάθμων, δίνοντας τελικά τον τίτλο στον Μαλικέντζο! Πρόκειται, αναμφισβήτητα, για μια τεράστια επιτυχία του 22χρονου Βολιώτη σκακιστή, ο οποίος (παρότι ήταν το νο. 8 στην αρχική κατάταξη) κατάφερε να τερματίσει αήττητος σε ένα ιδιαίτερα μαχητικό τουρνουά, που χαρακτηρίστηκε από το ιδιαίτερα χαμηλό ποσοστό των ισοπαλιών (38%) και τα μοιρασμένα νικηφόρα αποτελέσματα με τα λευκά και τα μαύρα κομμάτια (από 31% και για τα δύο χρώματα). Η τελική βαθμολογία είχε ως εξής:

Θέση	Τίτλος	Όνοματεπώνυμο	ELO	Σύλλογος	Ε.Γ.	Βαθ.	Res.
1	FM	Μαλικέντζος Σωτήριος	2314	ΕΣ Θεσσαλονίκης	1992	6	1½
2	GM	Μαστροβασίλης Αθανάσιος	2554	ΣΟ Καβάλας	1979	6	1
3	GM	Κοτρωνιάς Βασίλειος	2568	ΣΑ Κορινθίας "Αργοναύτης"	1964	6	½
4	IM	Μουτούσης Κωνσταντίνος	2416	Α.Ε.Κ.	1971	5½	0
5		Γκούμας Γεώργιος	2387	ΕΟΑΟ "Φυσιολάτρης" Νίκαιας	1991	5	0
6		Κούρκουλος-Αρδίτης Σταμάτης	2290	ΣΟ Καλλιθέας	1998	4½	0
7		Γαλόπουλος Νικόλαος	2355	ΕΟΑΟ "Φυσιολάτρης" Νίκαιας	1993	4	0
8	IM	Δημητρόφ Αθανάς	2340	ΣΟ Καβάλας	1967	3½	0
9	FM	Παυλίδης Αναστάσιος	2340	ΑΟ "Κύδων" Χανίων	1991	3	0
10		Ζυγούρης Χρήστος	2241	ΕΣ Θεσσαλονίκης	1974	1½	0

Το τουρνουά των Γυναικών δεν ήταν λιγότερο μαχητικό. Και εκεί, η πολυνίκης του θεσμού **Μαρίνα Μακροπούλου** (8 κατακτήσεις!) μαζί με την πρωταθλήτρια του 2012 **Κατερίνα Παυλίδου** (αμφότερες με 4 βαθμούς σε 5 αγώνες). Ωστόσο,

η ήττα της Μακροπούλου από την **Ευανθία Μάκκα** στον 6^ο γύρο, έδωσε το δικαίωμα στην Παυλίδου να ξεφύγει με ένα βαθμό. Παρόλα αυτά, η Μακροπούλου κατάφερε να μειώσει στον μισό βαθμό τη διαφορά της από την Παυλίδου με δύο

συνεχόμενες νίκες και όλα θα κρινόταν στη μεταξύ τους αναμέτρηση του τελευταίου γύρου, όπου επιπλέον είχε τα λευκά κομμάτια. Παρότι το αποτέλεσμα του ανοίγματος ήταν μάλλον ισοπαλο, η πολύπειρη Μακροπούλου σταδιακά βελτίωνε τη θέση της, πιέζοντας το αδύναμο πόνι ε5 της Παυλίδου, μέχρι που η τελευταία προσπάθησε να δημιουργήσει αντυπαιχνίδι θυσιάζοντας – λανθασμένα – υλικό. Παρόλα αυτά, σε μια δύσκολη θέση, η Μακροπούλου απέτυχε να βρει την καλύτερη αμυντική κίνηση για να απλοποιησει

τη θέση και αναγκάστηκε να θυσιάσει τη βασίλισσά της για Πύργο, με αποτέλεσμα να μαύρα να περάσουν από στιγμιαία νικηφόρα θέση. Μετά από μερικές ακόμα κινήσεις συμφωνήθηκε ισοπαλία, σε θέση που η Παυλίδου ήταν ελαφρώς καλύτερη και δεν κινδύνευε από τους δύο πύργους της αντιπάλους της, διατηρώντας – έστω και με αυτόν τον περιπετειώδη τρόπο! – τον τίτλο που κατέκτησε το 2012!

Η τελική βαθμολογία διαμορφώθηκε ως εξής:

Θέση	Τίτλος	Όνοματεπώνυμο	ELO	Σύλλογος	Ε.Γ.	Βαθμοί
1	WIM	Παυλίδου Αικατερίνη	2188	ΑΟ "Κύδων" Χανίων	1993	7
2	WGM	Μακροπούλου Μαρίνα	2201	ΝΟ Καλαμάτας "Ποσειδών"	1960	6½
3	WFM	Μαρκαντωνάκη Χαριτωμένη	2160	ΑΣ Παπάγου	1987	5½
4		Ιορδανίδου Ζωή	2104	ΣΑ Κορινθίας "Αργοναύτης"	1992	5
5	WFM	Τσολακίδου Σταυρούλα	2145	ΣΟ Καβάλας	2000	5
6	WFM	Γράψα Γεωργία	2006	ΑΜΟ "Γαλαξίας" Θεσ/νίκης	1984	4
7		Μάκκα Ευανθία	2119	Πανελλήνιος ΓΣ	1986	3½
8	WIM	Μάκκα Ιουλία	2181	ΦΟΝ Ηρακλείου Αττικής	1983	3½
9	WFM	Οικονομοπούλου Μαρία	2102	ΕΕΣ Κορυδαλλού	1989	3
10	WFM	Στεφανίδη Μαρία-Άννα	2058	Πανιώνιος ΓΣΣ	1986	2

Αξίζει να αναφέρουμε ότι αμφότεροι οι νέοι πρωταθλητές Ελλάδος ολοκλήρωσαν τους αγώνες αήττητοι, γεγονός που αποτέλεσε και το κλειδί της επιτυχίας τους. Κοιτώντας προσεκτικότερα τις τελικές βαθμολογίες, το συμπέρασμα που μπορεί να εξαχθεί αβιάστα είναι ένα: η νέα γενιά του ελληνικού σκακιού αντεπιτίθεται! Ας κλείσουμε με δύο φωτογραφίες των νέων πρωταθλητών μας:

Οι νέοι πρωταθλητές Ελλάδος: ο Σωτήρης Μαλικέντζος (αριστερά, από την τελετή απονομής των αγώνων) και η Κατερίνα Παυλίδου (δεξιά, σε παλιότερη φωτογραφία από το Ευρωπαϊκό Πρωτάθλημα Εθνικών Ομάδων 2013 στην Πολωνία).

Τουρνουά των Διεκδικητών 2014

του
Αλέξανδρου Δημητριάδη

Το **Τουρνουά Διεκδικητών του Παγκοσμίου Πρωταθλήματος 2014**, που πραγματοποιήθηκε από τις 12 μέχρι τις 31 Μαρτίου 2014 στο **Khanty Mansiysk της Ρωσίας**, αποτέλεσε αναμφισβήτητα το σκακιστικό γεγονός της χρονιάς (μέχρι στιγμής). Σε σύγκριση με το αντίστοιχο περσινό τουρνουά του Λονδίνου, όπου η συμμετοχή του – μετέπειτα διεκδικητή και νυν Παγκόσμιου Πρωταθλητή – **Magnus Carlsen** αποτέλεσε τον κύριο πόλο έλξης του ενδιαφέροντος για το σκακιστικό κοινό, στο φετινό τουρνουά τα φώτα της δημοσιότητας ήταν πιο... μοιρασμένα ανάμεσα στους συμμετέχοντες.

Το θεωρητικό φαβορί ήταν το νο. 2 της παγκόσμιας κατάταξης ELO, ο **Levon Aronian**, ο οποίος προερχόταν από εξαιρετικά αποτελέσματα το τελευταίο τρίμηνο. Όμως, αρκετοί θεωρούσαν ότι ήταν η σειρά του **Vladimir Kramnik** (νο. 3 της παγκόσμιας κατάταξης) να διεκδικήσει εκ νέου το στέμμα, μια ευκαιρία που έχασε κυριολεκτικά πάνω στο νήμα ένα χρόνο πριν. Από τους υπόλοιπους συμμετέχοντες ήταν δύσκολο να ξεχωρίσει κανείς κάποιον ως φαβορί για την προνομιούχο πρώτη θέση.

Ο **Sergey Karjakin**, ο νεότερος GM στην ιστορία του αθλήματος, είχε κερδίσει τον περασμένο Ιούνιο το ισχυρό τουρνουά Norway Chess 2013 μπροστά από τον Carlsen, αλλά απέτυχε να διακριθεί στη σειρά Grand-Prix 2012-2013 της FIDE, εξασφαλίζοντας την πρόκρισή του στο τουρνουά των διεκδικητών βάσει του μ.ο. ELO. Οι **Veselin Topalov** και **Shakhriyar Mamedyarov** κέρδισαν από ένα τουρνουά της σειράς Grand-Prix 2012-2013 ο καθένας (Zug και Beijing) και προκρίθηκαν συγκεντρώνοντας τη μεγαλύτερη αθροιστική βαθμολογία από τα 6 σχετικά τουρνουά. Σίγουρα το επιθετικό στυλ παιχνιδιού τους ήταν ευπρόσδεκτο, αλλά ήταν δύσκολο να φανταστεί κανείς ότι θα είχαν την απαιτούμενη σταθερότητα για να διεκδικήσουν την πρώτη θέση με αξιώσεις.

Ο **Peter Svidler** εξασφάλισε την περίφημη «wild card» του διοργανωτή, χάρη στην πολύ καλή εμφάνισή του στο περσινό τουρνουά, αλλά και στην κατάκτηση (για 7^η φορά!) του

Πρωταθλήματος Ρωσίας. Ήταν μια αμφιλεγόμενη απόφαση, αφού αρκετοί θεωρούσαν ότι η πρόκριση θα έπρεπε να δοθεί σε κάποιον από τους Caruana, Nakamura, Gelfand ή Grischuk. Επιπλέον, ο **Dmitry Andreikin**, ο τέταρτος Ρώσος από τους 8 συμμετέχοντες, ήταν ασφαλώς το μεγάλο αυτσαίντερ, αφού απείχε σχεδόν 50 μονάδες ELO από τον έβδομο της αρχικής κατάταξης και προκρίθηκε κυρίως λόγω της ικανότητάς του στο γρήγορο σκάκι, χάρη στον ιδιότυπο τρόπο διεξαγωγής του Παγκοσμίου Κυπέλλου.

Ο V. Topalov αναρωτιέται τι μπορεί να πήγε στραβά...

Τέλος, ο τελευταίος (χρονικά) που επιβεβαίωσε τη συμμετοχή του ήταν ο πρώην Παγκόσμιος Πρωταθλητής **Viswanathan Anand**. Μετά την ολοκληρωτική ήττα του από τον Carlsen, μόλις 4 μήνες νωρίτερα, πολλοί – ειδικοί και μη – είχαν εκφράσει την άποψη ότι ήρθε η ώρα της απόσυρσης από την ενεργό δράση για τον κορεσμένο από επιτυχίες Ινδό θρύλο.

Όμως, τα προγνωστικά πήγαν περίπατο ήδη από τον πρώτο γύρο, με την πειστική νίκη του Anand (με τα λευκά) απέναντι στον Aronian. Η παρτίδα αυτή έδωσε τον τόνο για το τι θα επακολουθούσε στη συνέχεια του τουρνουά, με τον Ινδό να προπορεύεται και τους υπόλοιπους να προσπαθούν να τον φτάσουν. Μάλιστα, με την πειστική νίκη του με τα μαύρα απ-

έναντι στον Mamedyarov (3^{ος} γύρος), ο Anand απέδειξε ότι δεν πήγε για... διακοπές στο τουρνουά! Έτσι, παρότι στους υπόλοιπους 11 γύρους σημείωσε 10 ισοπαλίες και μόλις μία νίκη (με τα λευκά απέναντι στον Topalov στον 9^ο γύρο), κατάφερε να επικρατήσει με σχετική άνεση, όντας ο μοναδικός αήττητος παίκτης και απέχοντας έναν ολόκληρο βαθμό από τον δεύτερο Karjakin! Ο τελευταίος ήταν και ο μόνος που ουσιαστικά απείλησε τον Anand πάνω στη σκακιέρα, χωρίς ωστόσο να καταφέρει να τον κάμψει στην κρίσιμη αναμέτρηση του προτελευταίου γύρου, σε ένα πολύωρο και δύσκολο φινάλε.

Η τελική βαθμολογία του τουρνουά διαμορφώθηκε ως εξής:

Θέση	Όνοματεπώνυμο	ELO	Χώρα	Βαθμοί	Res.	Νίκες	S-B
1	Anand Viswanathan	2770	IND	8½	-	3	57,25
2	Karjakin Sergey	2766	RUS	7½	-	3	51,75
3	Kramnik Vladimir	2787	RUS	7	2½	3	49,25
4	Mamedyarov Shakhriyar	2757	AZE	7	2	3	48,00
5	Andreikin Dmitry	2709	RUS	7	1½	2	48,50
6	Aronian Levon	2830	ARM	6½	1½	3	45,00
7	Svidler Peter	2758	RUS	6½	½	3	46,00
8	Topalov Veselin	2785	BUL	6	-	2	42,25

Έτσι, ο Anand απέκτησε εκ νέου το δικαίωμα να διεκδικήσει τον τίτλο του Παγκόσμιου Πρωταθλητή, σε ηλικία 44 χρονών! Η συνταγή που ακολούθησε ήταν παρόμοια με αυτή της επιτυχίας του στο Παγκόσμιο Πρωτάθλημα του 2007 στο Μέξικο Σίτυ (και τότε ήταν ο μόνος αήττητος διεκδικητής!) και δικαιώθηκε! Το επαναληπτικό ματς με τον Carlsen θα πραγματοποιηθεί το Νοέμβριο του 2014 σε μέρος που δεν έ-

χει γίνει ακόμα γνωστό. Μετά από αυτό το ματς, ο κύκλος του Παγκοσμίου Πρωταθλήματος θα είναι διετής, δηλαδή ο νικητής του ματς θα κρατήσει το στέμμα του τουλάχιστον ως το 2016. Το μόνο που μένει να δούμε είναι αν ο Anand θα μπορέσει να απειλήσει τον Carlsen αυτή τη φορά, μιας και η τελευταία του νίκη απέναντι του σε επίσημη παρτίδα χρονολογείται από το 2010...

... και δεν μπόρεσε να «σημαδέψει» σωστά και να «πετύχει» την πρώτη θέση, όπως ο V. Anand!

Σ.Σ.: Αναλυτικό ρεπορτάζ (από τον επικεφαλής διαιτητή κ. Τάκη Νικολόπουλο) από το τουρνουά των διεκδικητών καθώς και οι κρίσιμες παρτίδες θα παρουσιαστούν στο επόμενο τεύχος του ΕΛΛΣ.

Στατιστική Έρευνα για το Αναπτυξιακό Σκάκι στην Ελλάδα τη Δεκαετία 2004-2014

του

Δημήτρη Δρακουλάκου

Δρ. Φυσικού

Σύνοψη

Αυτό το άρθρο αποσκοπεί να αναδείξει, μέσω μιας αξιόπιστης στατιστικής έρευνας, τα κύρια αγωνιστικά χαρακτηριστικά του αναπτυξιακού σκάκι στην Ελλάδα την δεκαετία 2004-2014. Διαπιστώνεται ότι η γενιά νεαρών παικτών γεννημένοι το 2000-01 βρίσκεται σε ένα αρκετά ικανοποιητικό επίπεδο αξιολόγησης καθώς και επισημαίνονται ποιοτικές παράμετροι για την βελτιστοποίηση της εξέλιξης τους. Τέλος, εξάγεται το συμπέρασμα ότι η Ελλάδα με το σωστό προγραμματισμό μπορεί να παράγει ένα υψηλό επίπεδο αξιολογημένων νεαρών παικτών Μετρ, με απώτερο στόχο αυτοί να δημιουργήσουν ένα περιβάλλον που θα διευκολύνει την ανάπτυξη των όποιων ταλέντων εμφανιστούν μελλοντικά¹.

Εισαγωγή

Σήμερα τα πράγματα στην Ελλάδα είναι πολύ δύσκολα, και τα ταλέντα χάνονται πολύ νωρίτερα από τα 16. Παρόλα αυτά, ελπιδοφόρο είναι ότι εμφανίζεται μια «γενιά» νεαρών παικτών γεννημένοι το 2000 -2001 που έχει κατακτήσει ευρωπαϊκούς και παγκόσμιους τίτλους στις κατηγορίες των 12 και 14 (Τσολακίδου, Ιωαννίδης, Αβραμίδου). Η λέξη «γενιά» ορίζεται μια καθαρά χρονικού προσδιορισμού έννοια εφόσον στην Ελλάδα δεν υπάρχει κανένα ενιαίο πρόγραμμα προπονήσεων και αγωνιστικών υποχρεώσεων των παιδιών ώστε να αξιολογηθούν με τις ίδιες ευκαιρίες. Η μόνη κοινή ευκαιρία κάποιας αξιολόγησης για όλα τα παιδιά είναι τα πανελλήνια ατομικά.

Η γενιά του 2000-2001, έχει τα παρακάτω δυναμικά χαρακτηριστικά:

- α) τρία παιδιά είναι ήδη σε επίπεδο εθνικής-προεθνικής (Τσολακίδου, Αβραμίδου, Θεοδώρου)
- β) τρία παιδιά έχουν ήδη χορηγίες (Αβραμίδου, Ιωαννίδης, Τσολακίδου)
- γ) Οκτώ παιδιά είχαν αξιολόγηση πάνω από 1900² ELO κλείνοντας την κατηγορία U13.

Ομαδοποίηση των ELO των παικτών U13.

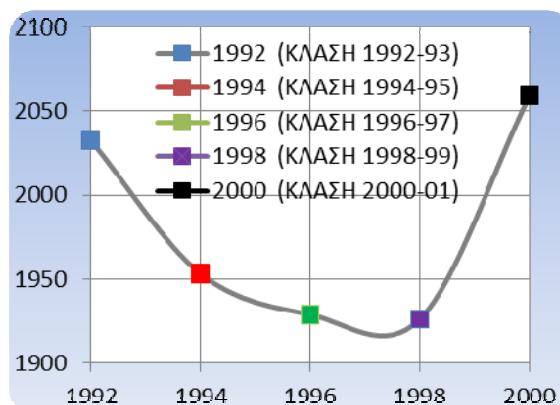
Για την εξαγωγή συμπερασμάτων κατασκευάστηκαν πέντε διαφορετικές στατιστικές κλάσεις παικτών U13:

- ΚΛΑΣΗ 1992-93: Περιέχει τα οκτώ υψηλότερα ELO παικτών U13 που γεννήθηκαν το 1992 και 1993 (Σ. Φίλιππας, Α. Παυλίδης, Α. Δούνης, Γ. Κατζετζής, Π. Χωματίδης, Ν. Αγγελής, Ν. Γαλόπουλος, Α. Παπαδημητρίου).
- ΚΛΑΣΗ 1994-95: Περιέχει τα οκτώ υψηλότερα ELO παικτών U13 που γεννήθηκαν το 1994 και 1995 (Δ. Κοσμάς-Λέκκας, Ε. Καζάκος, Β. Φράγκος, Σκουλακης, Π. Γαλόπουλος, Γ. Καφετζής, Κ. Μαλαματάς, Δ. Παππέλης).

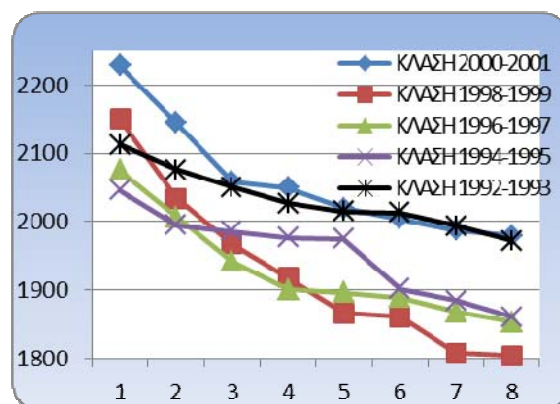
- ΚΛΑΣΗ 1996-97: Περιέχει τα οκτώ υψηλότερα ELO παικτών U13 που γεννήθηκαν το 1996 και 1997 (Π. Τζουγανάκης, Π. Μιχελάκος, Ι. Σταθόπουλος, Δ. Παπακωνσταντίνου, Π. Κουτουκίδης, Κ.Σ. Λιοδάκης, Σ. Ναούμ, Π. Ζέππος).
- ΚΛΑΣΗ 1998-99: Περιέχει τα οκτώ υψηλότερα ELO παικτών U13 που γεννήθηκαν το 1998 και 1999 (Σ. Κούρκουλος, Γ. Παπαδόπουλος, Δ. Λαδόπουλος, Καλογερός, Φ. Τσίρος, Κορνήϊτης, Α. Μπάλλας, Δ. Παπακωνσταντίνου).
- ΚΛΑΣΗ 2000-01: Περιέχει τα οκτώ υψηλότερα ELO παικτών U13 που γεννήθηκαν το 2000 και 2001 (Ν. Θεοδώρου, Σ. Τσολακίδου, Ε. Ιωαννίδης, Χ. Αλεξιάδης, Λ. Γιαννουλάκης, Γ. Δρακουλάκος, Α. Αβραμίδου, Γ. Κουσκούτης).

Η γενιά του 2000-01

Η μέση τιμή των 8 υψηλότερων ELO κάθε κλάσης στην κατηγορία U13 φαίνεται στο γράφημα 1. Αναδεικνύεται καθαρά ότι οι γενιές του 1992-93 και του 2000-2001 έχουν την καλύτερη αξιολόγηση με μέση τιμή περίπου 2050 ELO.

Γράφημα 1: Η μέση τιμή των οκτώ υψηλότερων ELO νεαρών παικτών στην κατηγορία U13 (κάτω των 13) ως συνάρτηση των 5 διαφορετικών χρονολογικών κλάσεων.

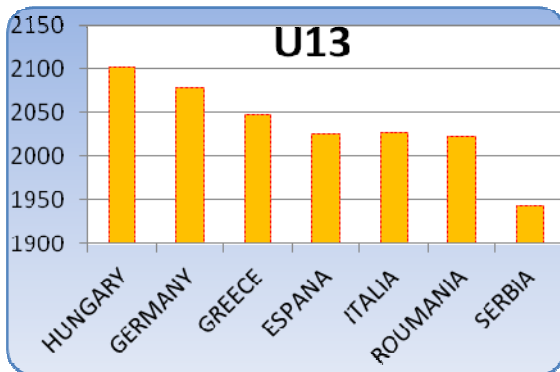

Γράφημα 2: Τα οκτώ υψηλότερα ELO νεαρών παικτών στην κατηγορία U13 των πέντε κλάσεων κατά φθίνουσα σειρά.

Βέβαια αυτό δεν σημαίνει ότι υψηλού επιπέδου νεαροί παίκτες στην κατηγορία U13 δεν υπήρχαν και στις άλλες κλάσεις όπως π.χ. ο Κούρκουλος, Τζουγανάκης, Σταθόπουλος κ.α. Άλλωστε αυτό φαίνεται από το γράφημα 2. Επίσης στο γράφημα 2 φαίνεται η ομοιότητα της κλάσης 2000-01 με την κλάση 1992-93 στην κατηγορία U13.

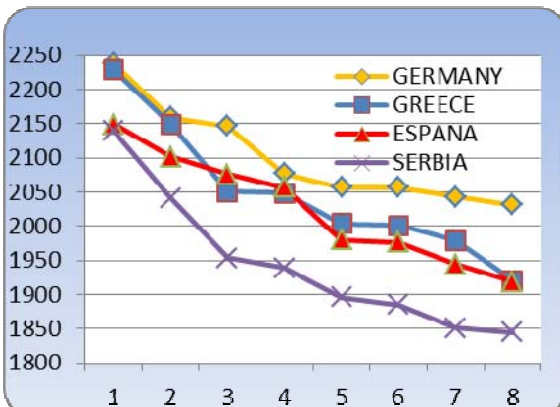
Σύγκριση της Ελλάδας με τις Ευρωπαϊκές χώρες στην κατηγορία U13

Τα επίπεδο της Ελλάδας στην κατηγορία U13 με άλλες ισχυρές σκακιστικά ευρωπαϊκές χώρες³ της κλάσης 2000-01 φαίνεται στο γράφημα 3.

Γράφημα 3: Η μέση τιμή των οκτώ υψηλότερων ELO νεαρών παικτών στην κατηγορία U13 επτά ευρωπαϊκών χωρών.

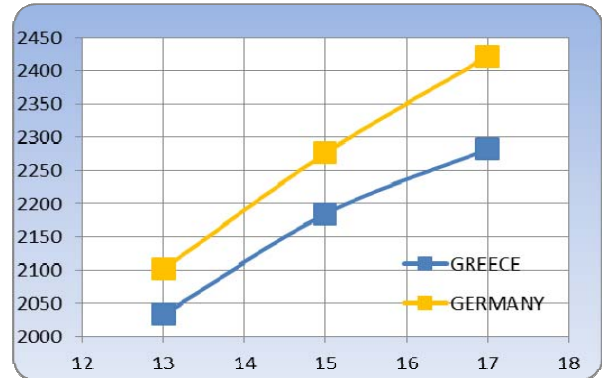
Από το γράφημα 3 εξάγεται το συμπέρασμα ότι το επίπεδο της Ελλάδας είναι αρκετά υψηλό, έτσι ώστε να βρισκόμαστε λίγο χαμηλότερα από την Ουγγαρία και τη Γερμανία αλλά υψηλότερα από Ισπανία, Ιταλία, Ρουμανία και Σερβία. Στο γράφημα 4 φαίνεται καθαρά η υπεροχή των νεαρών παικτών της Ελλάδας από την Σερβία, μια παραδοσιακά σκακιστική χώρα. Επίσης, τα δυο πρώτα ELO των νεαρών παικτών της Ελλάδας (Θεοδώρου, Τσολακίδου) βρίσκονται στο ίδιο επίπεδο με τους αντίστοιχους παίκτες της Γερμανίας και επιπροσθέτως έχουμε την ίδια περίπου κατανομή ELO με την Ισπανία.

Γράφημα 4: Τα ELO των 8 πρώτων παικτών κατά φθίνουσα σειρά στην κατηγορία U13 της Γερμανίας, Ελλάδας, Ισπανίας και Σερβίας.

Η γενιά του 1992-93

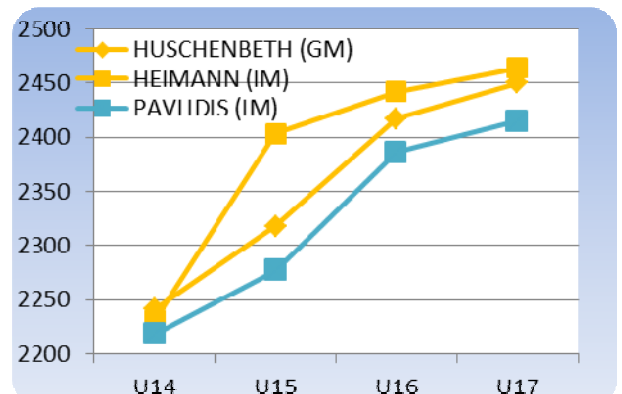
Για να προβλεφτούν τα εμπόδια που θα αντιμετωπίσουν στην εξέλιξη τους η γενιά του 2000-01 καθώς και οι μετέπειτα γενιές συγκρίθηκε η κλάση του 1992-93 με την αντίστοιχη της Γερμανίας. Τα αποτελέσματα αυτής της σύγκρισης φαίνονται στο διάγραμμα 5.

Γράφημα 5: Η μέση τιμή των οκτώ υψηλότερων ELO παικτών στις κατηγορίες U13, U15, U17 της Γερμανίας, και της Ελλάδας για την κλάση 1992-93.

Αποδεικνύεται ότι -κυρίως από την κατηγορία U14- εμφανίζεται μια συστηματική υστέρηση στην εξέλιξη των Ελλήνων νεαρών παικτών. Ενδεικτικά, φαίνεται ότι η μέση τιμή των οκτώ υψηλότερων ELO παικτών στην κατηγορία U17 της Γερμανίας ήταν πάνω από 2400, ενώ της Ελλάδας κάτω από 2300. Συνεπώς, τα αίτια στο Ελληνικό σκάκι εμφανίζονται δραματικά σε παίκτες που πηγαίνουν Λύκειο.

Εκτός από το οπισθοδρομικό εκπαιδευτικό σύστημα που δεν δίνει αρκετά θεσμικά προνόμια και χρόνο σε νεαρά άτομα να εξελιχθούν σε αθλητικές και άλλες δραστηριότητες, θα διερευνηθούν παρακάτω άλλοι παράγοντες που συμβάλλουν στην σκακιστική υστέρηση στις κατηγορίες παιδιών και εφήβων.

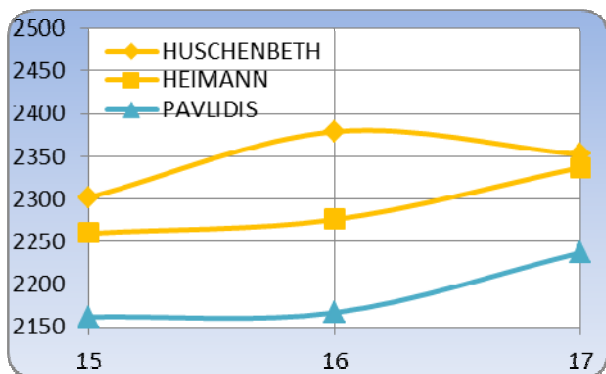
Γράφημα 6: Τα ELO τριών παικτών της Γερμανίας και της Ελλάδας στη κλάση 1992-93 συναρτήσει της σκακιστικής κατηγορίας.

Για να εξάγουμε σωστά αποτελέσματα συγκρίναμε τον καλύτερο Έλληνα νεαρό σκακιστή της τελευταίας δεκαετίας Α. Παυλίδη (IM) με τους αντίστοιχους καλύτερους νεαρούς της

Γερμανίας (Huschenbeth (GM), Heimann (IM) της κλάσης 1992-93⁴. Στο γράφημα 6 καταγράφηκε η εξέλιξη τους σε ELO στις νεανικές κατηγορίες U14 έως U17.

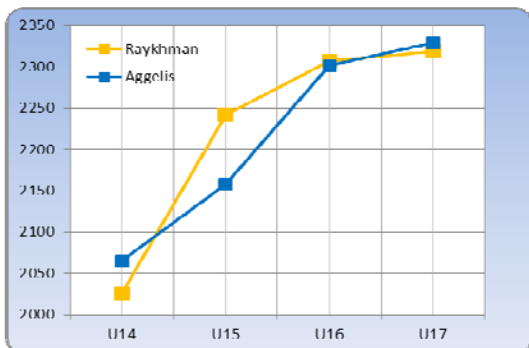
Χαρακτηριστικό ότι και οι τρεις έχουν πάνω από 2200 ELO πριν μπουν στην ηλικία των 15 χρονών και πάνω από 2400 ELO πριν μπουν στην ηλικία των 18.

Μια σημαντική παράμετρος της εξέλιξης των παικτών είναι οι κατηγορίες (το επίπεδο) των τουρνουά που συμμετέχουν καθώς και η δυναμικότητα των αντιπάλων τους. Στο γράφημα 7 δείχνει ότι η δυναμικότητα των αντιπάλων του Α. Παυλίδη ήταν από 2150-2250 ELO ενώ των δυο Γερμανών ήταν από 2250-2400 ELO. Επειδή ο αριθμός των πατριδών δεν διαφέρει σημαντικά και τους τρεις παίκτες (περίπου 8 τουρνουά το χρόνο), εξάγεται το συμπέρασμα ότι η απόδοση σε ELO του Α. Παυλίδη ήταν σαφώς μεγαλύτερη από τους δυο Γερμανούς μετρ.

Γράφημα 7: Η ετήσια μέση τιμή ELO όλων των αντίπαλων των τριών παικτών συναρτήσει της ηλικίας τους.

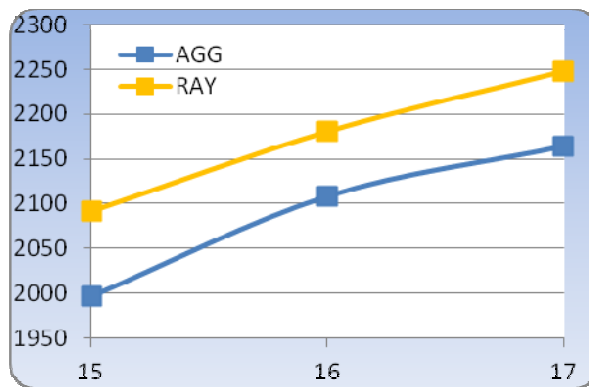
Μια άλλη ενδιαφέρουσα σύγκριση της κλάσης 1992-93 είναι μεταξύ του Ν. Αγγελή (FM) και του Α. Ραγκήμαν (FM), επειδή ο ρυθμός αύξησης του ELO τους ήταν περίπου ο ίδιος στις νεανικές κατηγορίες (U14 έως U17). Όπως φαίνεται στο γράφημα 8 είχαν και οι δυο τους πάνω από 2000 ELO όταν έκλεισαν τη κατηγορία U14 και πέρασαν τα 2300 ELO όταν έκλεισαν την κατηγορία U17.

Γράφημα 8: Τα ELO του Ν. Αγγελή (FM) και του Α. Ραγκήμαν (FM) συναρτήσει της κατηγορίας τους.

Όμως η μεγάλη διαφορά τους ήταν ότι η δυναμικότητα των αντιπάλων του Α. Αγγελή ήταν 100 ELO συστηματικά χαμη-

λότερη από αυτή του Α. Ραγκήμαν, όπως φαίνεται στο γράφημα 9. Επίσης είναι σημαντικό να αναφέρουμε ότι ο συνολικός αριθμός των τουρνουά που συμμετείχε ο Αγγελής αυτό το χρονικό διάστημα (3 χρονιά) ήταν 41 ενώ του Α. Ραγκήμαν (FM) ήταν μόλις 23!

Γράφημα 9: Η ετήσια μέση τιμή ELO όλων των αντιπάλων των δυο παικτών (Ν. Αγγελή και του Α. Ραγκήμαν) συναρτήσει της ηλικίας τους.

Συμπεράσματα.

Αυτή η στατιστική έρευνα βασίστηκε στην ομαδοποίηση των ELO των Ελλήνων νεαρών παικτών της τελευταίας δεκαετίας σε πέντε κλάσεις. Αποδεικνύεται ότι η γενιά παικτών 2000-01 έχει το υψηλότερο επίπεδο αξιολόγησης σε σχέση με τις άλλες τέσσερις γενιές στη χώρα μας (βλέπε γραφήματα 1 και 2) και είναι ανταγωνίσιμη σε πανευρωπαϊκό επίπεδο (βλέπε γραφήματα 3 και 4).

Χρησιμοποιώντας τα δεδομένα της γενιάς του 1992-1993 και συγκρίνοντάς την με την αντίστοιχη της Γερμανίας καταλήξαμε ότι η ραγδαία άνοδος σε ELO των Γερμανών παικτών (βλέπε γράφημα 5) οφείλετε κατά κύριο ρόλο στην δυνατότητα επιλογή τους να συμμετέχουν ετησίως σε 8 – 10 ισχυρά τουρνουά (βλέπε γραφήματα 7 και 9).

Δυστυχώς, στη Ελλάδα, υψηλού επιπέδου τουρνουά είναι μονό της Καβάλας και των Ίσθμιων.

Οξύμωρο είναι το γεγονός ότι στην Αττική - με περίπου πάνω από 80 ενεργά σκακιστικά σωματεία - δεν υπάρχει ούτε ένα υψηλού επιπέδου τουρνουά για να αγωνιστούν νεαροί παίκτες άνω των 2200 ELO.

Σε κάθε περίπτωση μπορεί η γενιά του 2000-01 με την επιλογή των κατάλληλων τουρνουά και ένα αυστηρά επιλεγμένο προπονητικό και αγωνιστικό προγραμματισμό να αναδείξει τους μελλοντικούς Μετρ.

Αναφορές

¹ «Τουρνουά στο εξωτερικό» αναρτήθηκαν σχόλια το Φεβρουάριο 2014 στο <http://www.skakistiko.com/>

² Chess rating στο <http://ratings.fide.com/>

³ <http://chess-db.com/>

⁴ Προσωπικές συζητήσεις με τον FST/GM Σ. Γρίβα.

Ο Καλός, ο Κακός και ο... Όμορφος! (Μέρος 3^ο)

του

Νίκου Ντίρλη

Σε αυτό το τρίτο και τελευταίο μέρος της σειράς που αφορά τα βιβλία στρατηγικής, θα αναφερθούμε σε μερικά «απαιτητικά» βιβλία για παίκτες υψηλότερης δυναμικότητας, καθώς και σε μερικές από τις δικές σας προτάσεις.

Πρώτα απ' όλα θα ήθελα να ευχαριστήσω όλους όσους ανταποκρίθηκαν σε αυτή την πρώτη προσπάθεια να συμμετέχουν στη συγκεκριμένη στήλη οι αναγνώστες. Οι συμμετοχές δεν ήταν πολλές, αλλά ήταν όλες ουσιαστικές και υψηλού επιπέδου. Δυσκολεύτηκα αρκετά για να αποφασίσω τον νικητή του πρώτου μας διαγωνισμού! Αλλά περισσότερα γι' αυτό στη συνέχεια.

Ένα από τα πιο γνωστά πρόσφατα βιβλία στρατηγικής είναι το **Chess Strategy for Club Players** του Ολλανδού IM Herman Grooten, ένα βιβλίο μάλιστα που κέρδισε τον διαγωνισμό του βιβλίου της χρονιάς του Chesscafe για το 2009. Οι κριτικές για αυτό το βιβλίο είναι καλές και δε θα διαφωνήσω πως πρόκειται για ένα καλό βιβλίο σε γενικές γραμμές. Όμως προσωπικά το βρήκα αρκετά ανοργάνωτο και τη διδακτική του αξία ελλιπή, συγκρινόμενο με «τέρατα» όπως αυτά των Tarrasch, Euwe και του Pachman. Στο πρώτο μέρος της σειράς έθεσα το γενικότερο πρόβλημα των σύγχρονων βιβλίων που είναι η σύγκριση με τα κλασικά εγχειρίδια στρατηγικής της «προηγούμενης γενιάς».

Ίσως αυτός να είναι ο λόγος που βιβλία όπως αυτά των IM John Watson **Secrets of Modern Chess Strategy** (1999) και GM Suba **Dynamic Chess Strategy** (1991) μπορούν να σταθούν στη σύγχρονη εποχή με άνεση, γιατί κάνουν ένα βήμα προς την κατεύθυνση της περαιτέρω ενημέρωσης των σύγχρονων παιχτών που χρησιμοποίησαν τα κλασικά αυτά εγχειρίδια, αποφεύγοντας έτσι την άμεση σύγκριση μαζί τους.

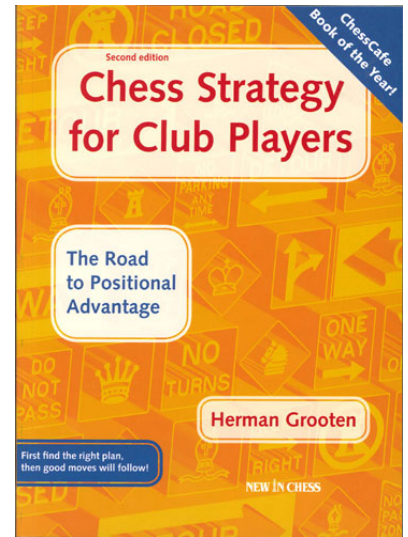
Το βιβλίο του Watson είναι εξαιρετικό και βασίζεται κυρίως στις «εξαιρέσεις» των κλασικών κανόνων. Κατά την άποψή μου, ο συγγραφέας το «παρατράβηξε» προς αυτή την κατεύθυνση και το συμπέρασμά του πως το σύγχρονο σκάκι είναι ένα παιχνίδι «ανεξάρτητο κανόνων» (rule independent) είναι κατά την άποψη πολλών λανθασμένο. Παρ' όλα αυτά, το περιεχόμενο του βιβλίου είναι εξαιρετικό, η οργάνωση καλή και η γραφή του Watson ξεκούραστη.

Το βιβλίο του Suba επικεντρώνεται κυρίως στα δυναμικά χαρακτηριστικά του παιχνιδιού που από τα μέσα της δεκαετίας του 80 και μετά μετάλλαξαν λίγο τη στατική θεώρηση της στρατηγικής, κάτι που προφανώς προέκυψε από την επιρροή που άσκησε το παιχνίδι του «νέου» παγκόσμιου πρωταθλητή (για την εποχή) Γκάρι Κασπάροβ καθώς και την ανάπτυξη συστημάτων όπως η Σικελική Άμυνα και η Άμυνα του Σκαντζόχοιρου.

Διαφορετικής «υφής» είναι τα βιβλία των Aagaard και Hellsten (Mastering Chess Strategy) που προσθέτουν το στοιχείο των ασκήσεων. Ιδιαίτερα τα βιβλία του φίλου μου Jacob Aagaard **Positional Play** και **Strategic Play** της σειράς Grandmaster Preparation είναι αυτό ακριβώς που ο σύγχρονος φιλόδοξος σκακιστής χρειάζεται για να βελτιώσει το παιχνίδι του. Τα βιβλία παρουσιάζουν συνοπτικά κάποια θέματα και μετά ο αναγνώστης καλείται να λύσει αρκετές ασκήσεις μέτριας και υψηλής δυσκολίας, κατηγοριοποιημένες στα συγκεκριμένα θέματα.

Ο νικητής του πρώτου μας διαγωνισμού είναι ο φίλος της στήλης **Ηλίας Κατσικάρος** από την Κατερίνη ο οποίος μου έστειλε μια αναλυτικότερη παρουσίαση με τη μορφή σημειώσεων της τριλογίας του Pachman «Complete Chess Strategy» η οποία εμφανίστηκε (στην αγγλική της μορφή) τη δεκαετία του 70 και είναι अपαράμιλλης αξίας για τον σκακιστή του 1500-1600 ELO και πάνω.

Το κακό αυτών των εκδόσεων είναι πως χρησιμοποιούν την περιγραφική γραφή αντί της αλγεβρικής.

Συμπερασματικά, θα μπορούσαμε να πούμε πως η πρόταση της στήλης αυτής είναι σε πρώτο στάδιο είναι το βιβλίο του McDonald «**Chess Secrets: Giants of Chess Strategy**» και σε δεύτερο επίπεδο η μελέτη της τριλογίας του Pachman. Για ενημέρωση πάνω στις σύγχρονες εξελίξεις της θεωρίας μπορεί να χρησιμοποιηθεί το βιβλίο του Watson αλλά κυρίως συνίσταται η χρήση των βιβλίων με ασκήσεις από τους Hellsten και για τους πραγματικά φιλόδοξους σκακιστές τα βιβλία του Jacob Aagaard. Προφανώς παραλείψαμε μια πληθώρα βιβλίων κλασικών και μη, όπως της σειράς του **Dvoretsky**, αλλά στα περιορισμένα πλαίσια αυτής της στήλης σίγουρα οι παραλείψεις θα ήταν αρκετές, όμως τα σημαντικότερα των βιβλίων που προσωπικά πιστεύω πως είναι υπερεκτιμημένα ή χρήζουν ιδιαίτερης προσοχής έγινε προσπάθεια να αναφερθούν.

Στα επόμενα μέρη της σειράς θα παρουσιάσουμε την βιβλιογραφία που αφορά το φινάλε της παρτίδας. Σχόλια και παρατηρήσεις είναι ευπρόσδεκτα!

Λύσεις των Προβλημάτων του 1^{ου} Κυπέλλου Ελλάδος (05-01-2014)

Στο σημείο αυτό παρατίθενται οι λύσεις των προβλημάτων που τέθηκαν στους διαγωνιζόμενους στα πλαίσια του 1^{ου} Κυπέλλου Λύσης Σκακιστικών Προβλημάτων (βλ. απολογισμό και διαγράμματα με τα προβλήματα στο ΕλλΣ 15, σελ. 4-7). Τις λύσεις επιμελήθηκαν ο Νίκος Μενδρινός και ο Δημήτρης Σκυριανόγλου, τους οποίους και ευχαριστούμε για την αποστολή του υλικού.

(1) M. Lokker, "The Problemist" 1968 (#2)

1. ♖d5 [5]

Το περιεχόμενο του προβλήματος βρίσκεται στις «δοκιμές»: Κινήσεις του Λευκού που φαινομενικά λύνουν το πρόβλημα (και είναι έτσι πιθανόν να ξεγελάσουν τους λύτες), αποτυγχάνουν όμως παρά... τρίχα. Μπορεί κάποιος να έδωσαν σα λύση το 1. ♖d1? (απειλεί 2. ♗b2# αλλά αντιμετωπίζεται από το μοναδικό 1... ♗h2!) ή το 1. ♖c2? (απειλεί 2. ♗b4# αλλά 1... ♗e7!) ή το 1. ♖c4? (απειλεί 2. ♗b2# και 2. ♗e5# αλλά 1... ♗h2!) ή το 1. ♖g2? (κίνηση αναμονής, αλλά 1... ♗g3! ή 1... ♗e4!). Το «κλειδί» 1. ♖d5! απειλεί 2. ♗b4# και αν 1... ♗e7 ή 1... ♗e1 (που αντιμετωπίζουν την απειλή) τότε προκύπτει το καινούριο 2. ♗f4#. Μονομαχίες Ίππου-Βασίλισσας...

(2) H. Prins, "Belgisch Schaakbord" 1985 (#2)

1. ♙e7 [5]

Ένας έμπειρος λύτης θα υποψιαστεί αμέσως ότι στην πρώτη τους κίνηση τα λευκά θα τοποθετήσουν ένα κομμάτι τους στο e7, καθώς έτσι, κλείνοντας την κάθετο του μαύρου ♗e8 και τη διαγώνιο του μαύρου ♙d8, απειλούν ταυτόχρονα 2. ♙e6# και 2. ♗g5# (το τέχνασμα αυτό ονομάζεται «Διατομή Νοβότνυ»). Το ερώτημα είναι ποιο από τα 4 λευκά κομμάτια που πηγαίνουν στο e7 θα επιλέξουμε; Οι «δοκιμές» 1. ♗e7?, 1. ♗e7? και 1. ♗e7? καταρρίπτονται από τις μοναδικές άμυνες 1... ♗d5!, 1... ♗d5! και 1...d5! αντίστοιχα (τα μαύρα τοποθετούν το κατάλληλο κάθε φορά κομμάτι τους στο τετράγωνο d5 –διατομή Νοβότνυ για τον ♗a5 και τον ♙a2– αν τοποθετούσαν άλλο θα γίνονταν ματ!). Μετά από το «κλειδί» 1. ♙e7! τα μαύρα μπορούν να αμυνθούν πάλι με 1... ♗d5, 1... ♗d5 και 1...d5, όμως τότε προκύπτουν τρία καινούρια ματ για τα λευκά, που δεν υπήρχαν προηγουμένως, τα 2. ♗d7#, 2. ♗f4# και 2. ♗e5# αντίστοιχα!

(3) P. Bobrov, "Schachminiaturen" 1903 (#3)

1. ♙d2

1... ♗b8 2. ♗a6 [2,5]

1... ♗d8 2. ♗e6 [2,5]

Τόσο η πρώτη όσο και οι δεύτερες κινήσεις του λευκού (στις δύο βαριάντες) είναι κινήσεις αναμονής: Δεν απειλούν τίποτε αλλά φέρνουν τα μαύρα σε θέση zugzwang. Στη δεύτερή τους κίνηση τα μαύρα είναι υποχρεωμένα να μετακινήσουν το πόνι τους από το c7, οπότε γίνονται ματ με 3. ♙f4 στη μία περίπτωση και 3. ♙a5 στην άλλη. Βλέπετε γιατί δεν «δουλεύουν» οι άλλες κινήσεις του Αξιωματικού;

(4) J. Buchwald, "U.S. Problem Bulletin" 1967 (#3)

1. ♙d5

1... ♗e4 2. ♗f6+ [1] 2... ♗xf6 3. ♗g5#

1... ♗xd5 2. ♗b1+ [1] 2... ♗e5 3. d4#

1... ♗e5 2. ♗xc3+ [1] 2... ♗f5 3. ♗g5# ή 3. ♗f6#, ενώ αν 2... ♗xd5 τότε 3. ♗d4#

1... ♗xg6 2. ♗g1+ [1] και αν 2... ♗f6 ή 2... ♗h5 ή 2... ♗f5 ακολουθεί 3. ♗g5# ενώ αν 2... ♗h7 τότε 3. ♗g8#

1...d6 2. ♗f1+ [1] και στο: 2... ♗xg6 / 2... ♗e5 ακολουθεί 3. ♗f7# / ♗g5#

Κι εδώ το «κλειδί» είναι κίνηση αναμονής, με αρκετά δύσκολα ματ στη συνέχεια.

(5) P.A. Vasilchikov, "64" 1937 (+)

1. b7 [1] 1...f2 2. ♙g2 f1 ♗ 3. b8 ♗+ [3] 3... ♗a7 4. ♗c6+ ♗ οπουδήποτε 5. ♙xf1 [1]

Λάθος θα ήταν το 1. ♗c7, λόγω του 1...g2! 2. b7 g1 ♗ 3. b8 ♗ ♗h2+ με ισοπαλία. Μετά από

1. b7! f2! (1...g2? 2. b8 ♗ g1 ♗ 3. ♗b5+ ή 3. ♗b7+ με ματ στην επόμενη κίνηση)

2. ♙g2 f1 ♗! πρέπει να σκεφτούμε την προαγωγή σε Ίππο (με σαχ!) για να φτάσουμε στη νίκη.

6) D. Gurgenidze, 1977 (+)

1.♙d3 [1] 1...♗a5 2.♖c1 ♗b4 3.♖a1 [1] 3...♗b3 4.♙b1 [1] 4...f1 ♗+ 5.♗h3 [1] 5...♗b2 6.♖xa2+ ♗xb1 7.♖e2 [1] και ο Ι θα πέσει.
 Διακλαδώσεις πάνω στην κύρια γραμμή που κάνουν φανερό γιατί η λύση είναι μοναδική:
 α) 5.♗g1? ♗d2 6.♙xa2+ ♗b2 7.♖d1 ♗c2 8.♖a1 ♗b2 με ισοπαλία!
 β) 3.♙c4? f1 ♗! 4.♙xf1 ♗b3 5.♙c4+ ♗b2 με ισοπαλία.

(7) Παύλος Μουτεσιόδης, "Rex Multiplex" 1984 (h#2, 3 Λύσεις)

1.♗d6 ♗b7 2.♗e6 ♖d5#

1.♗d5 ♗c7 2.♗f6 ♖e5#

1.♗g6 ♗d7+ 2.♗f6 ♖f5#

(1 λύση δίνει 1,5 βαθμό, 2 ποιοεσδήποτε λύσεις δίνουν 3 βαθμούς και 3 λύσεις, φυσικά, 5 βαθμούς)

Προσέξτε πώς η μοναδική εικόνα ματ που μπορεί να υπάρξει με αυτήν την τετράδα κομματιών (με το δεδομένο ότι στη συγκεκριμένη θέση ο μαύρος Βασιλιάς δεν μπορεί να φτάσει στην άκρη της σκακιέρας), εμφανίζεται, στις τρεις λύσεις του προβλήματος, μετατοπι-σμένη κατά μία και δύο καθετους προς τα δεξιά. Γεγονός που δίνει σαφή ιδεολογική ενότητα στις λύσεις και ομορφιά στη σύνθεση.

(8) J. Gordian & M. Sosedkin, "Problemblad" 1972 (h#3, 2 Λύσεις)

1.♖b3 ♗e3 2.♗a5 ♗g3 3.♖b5 ♗c4# [2,5]

1.♙c6 ♗e4 2.♗a4 ♗g2 3.♙b5 ♗c5# [2,5]

Εδώ αξιοπρόσεκτη είναι η ανταλλαγή ρόλων ανάμεσα στο μαύρο Πύργο και το μαύρο Αξιωματικό: Ότι ...δουλειές κάνει στην πρώτη λύση ο μαύρος Πύργος, σε συνεργασία με τον ♗c4, τις ίδιες ακριβώς κάνει στη δεύτερη λύση ο μαύρος Αξιωματικός σε συνεργασία με τον ♗c5. Όσο για το λευκό Βασιλιά καταφέρνει και στις δύο περιπτώσεις να κάνει την απαραίτητη κίνηση αναμονής (δεν μπορούσε να γίνει καμία άλλη) για να βοηθήσει την κατάσταση...

(9) G.P. Latzel, "Die Schwalbe" 1959 (#4)

1.♗f8 (απειλεί 2.♙f7+ ♗h7 3.♗g8+) [1] και ακολουθεί 3...♗h6 4.♗g6#

1...♗f4 2.♗f7 ♖h2 3. ♙h7 [2] και ματ στην επόμενη κίνηση

1...f4 2.♙xa2+ ♗h7 3.♙xb1+ [2] 3...♖c2/♖d3 4.♙xc2/♙xd3#

Αν τα λευκά έπαιζαν αμέσως 1.♗f7? (απειλώντας άμεσα ματ με ♗h7), τα μαύρα έχουν το πολύ ισχυρό 1...f4! που καταστρέφει τα σχέδια του αντιπάλου τους. Γι αυτό τα λευκά παίζουν πρώτα το 1.♗f8! ώστε αν τα μαύρα αμυνθούν με 1...♗f4 μπλοκάρουν το πόνι τους στο f5 και το αρχικό σχέδιο (♗f7) επανέρχεται θριαμβευτικά! Αυτού του είδους τα προβλήματα ονομάζονται «λογικά».

(10) R. Paslack, "Die Schwalbe" 1969 (#6)

1.♗g8 ♗d5 2.♗d7 ♗e4+ 3.♗e8

3...♗d5 4.♗e7+ ♗e4 5.f6 [2,5] απειλώντας 6.♙f5#. Αν 5...♙h3, τότε 6.♙f3#

3...♖d6 4.♙xd6 ♗d5 5.♗d7 [2,5] και θα ακολουθήσει 6.♗f6#

Ακόμη ένα «λογικό» πρόβλημα: Το άμεσο 1.f6? (απειλώντας 2.♙f5#) αποτυγχάνει εξ αιτίας του 1...♙h3! που καρφώνει το λευκό Αξιωματικό. Χρειάζεται επομένως μία «εισαγωγή» για να προετοιμάσει το έδαφος: 1.♗g8! (απειλεί 2.♗f6#) 1...♗d5 (1...♖d6 2.♙xd6 ♗d5 3.♗d7 και 4.♗f6#) 2.♗d7! (ανανεώνει την απειλή) 2...♗e4+ 3.♗e8! (ομοίως) 3...♗d5 4.♗e7+ ♗e4 και τώρα το 5.f6! είναι πανίσχυρο, καθώς ο λευκός Αξιωματικός δεν μπορεί πια να καρφωθεί... Η επαναφορά ενός κομματιού στο ίδιο τετράγωνο, μετά από μία μικρή ή μεγάλη... βόλτα (όπως εδώ συμβαίνει με το μαύρο Βασιλιά και το λευκό Ίππο), ονομάζεται switchback και είναι ένα ενδιαφέρον συνθετικό στοιχείο.

(11) S. Limbach, "Die Schwalbe" 1937 (s#2)

1.♗b8

1...♗e8 2.♖xe8 [1,25], 1...♗e6 2.♖c8 [1,25], 1...♗f5 2.♖c8 [1,25], 1...♗h5 2.♖h8 [1,25]

Με μια αρχική κίνηση αναμονής, τα λευκά καταφέρνουν στη συνέχεια να εξουδετερώσουν το μαύρο Ίππο (είτε με κάρφωμα είτε με πάρσιμο), με συνέπεια τα μαύρα να είναι αναγκασμένα να παίξουν **2...g2** κάνοντας ματ. Υπήρχαν αρκετές παραπλανητικές «δοκιμές»: 1.♖c1? ♗e8! (μοναδικό) ή 1.♖b5? ♗h5! (μοναδικό) ή 1.♖b7? ♗e8! (μοναδικό).

(12) A. Selivanov, 2000 (s#4)

1.♖hg3

1... h6 2.h3 h5 3.♗h2 h4 4.♖h1 [2,5] και 4...hxg3#

1...h5 2.♖d3 h4 3.♖e3 h3 4.♖g2+ [2,5] και 4...hxg2#

Κίνηση αναμονής ακολουθούμενη από παιχνίδι ακριβείας επιτυγχάνει το στόχο, όπου κι αν επιλέξουν τα μαύρα να μετακινήσουν το πόνι τους. Η ιστορία του Δαβίδ με τον Γολιάθ επαναλαμβάνεται, μόνο που εδώ ο γίγαντας επιζητά το χαμό του και το μικρόσωμο μαύρο πόνι δεν έχει τρόπο να μην του κάνει το χατίρι...

Λύσεις των Συνδυασμών του προηγούμενου τεύχους (ΕΛΛΣ 15)

1) Τα λευκά είχαν ετοιμάσει την εκπληκτική απάντηση **1.Rxe6!!**, μετά την οποία η θέση των μαύρων είναι εγκαταλήψιμη! Μερικές ενδεικτικές βαριάντες έχουν ως εξής:

A) **1... Qxe6 2.Nxd5 Kh8 3.Ne7! Qd6** (προστατεύοντας το g6) **4.Qf4!** (με ιδέες απομάκρυνσης, π.χ. αν 4... Qxf4 5.Nxg6+ Kh7 6.Nxf8+ Bxf8 7.Bxf4 +-).

B) **1... hxg5? 2.Rxc6!** (ο λευκός Π συνεχίζει να «ροκανίζει» τα μέχρι πρότινος στέρεα στηρίγματα του μαύρου Ι στο d5, ο οποίος και πέφτει στην επόμενη κίνηση...).

Γ) **1... Kh7 2.Bxd5 cxd5 3.Re7 Qd6 4.Qf4! Qxf4 5.Bxf4 +-** γιατί ο μαύρος έχει καθαρό πόνι λιγότερο και «δεν κουνάει τίποτα».

(Από την παρτίδα **D. Swiercz – S. Semiev 1-0**, Moscow Open 2014).

2) Σε πίεση χρόνου, τα λευκά παρέβλεψαν έναν απλό συνδυασμό ματ των μαύρων, ξεκινώντας με **1... Nxd4+ 2.Kb2 Qd2+ 3.Kb1 h1=Q+** (απομάκρυνση της λευκής Β από τον έλεγχο του τετραγώνου c2) **4.Qxh1 Qc2+ 5.Ka1 Nb3#**. Άλλες κινήσεις του λευκού Ρ οδηγούν σε παρόμοια μοτίβα ματ ή αναγκαστικής θυσίας της λευκής Β για την αποφυγή του.

(Από την παρτίδα **K. Georgiev – D. Raznikov 0-1**, Tradewise Gibraltar Chess 2014).

3) Τα λευκά συνέχισαν απλά με **1.Rxd4 Rxd5 2.Rxa4+ Ba6 3.Bb6+!** (απλή παρεμβολή που μάλλον παρέβλεψαν τα μαύρα) **3... Rxb6 4.cxb6+ Kxb6 5.Bxa6 +-** με εύκολα κερδισμένο φινάλε λόγω του Α παραπάνω για τα λευκά.

(Από την παρτίδα **P. Harikrishna – F. El Debs 1-0**, Tradewise Gibraltar Chess 2014).

4) Τα λευκά ολοκλήρωσαν την παρτίδα με το όμορφο **1.Nxg6 Rxg6 2.Rxe8!** (μια απλή ενδιάμεση κίνηση που είναι εύκολο να παραβλεφθεί!) **2... Qxe8 3.Qxg6+** (το νόημα της προηγούμενης κίνησης – άλλη μια ενδιάμεση κίνηση!) **3... Kxg6 4.Rxe8 +-**

(Από την παρτίδα **S. Maresco – J. Vojinovic 1-0**, Tradewise Gibraltar Chess 2014).

5) **1...Re1+!!** Μια εκπληκτική κίνηση που τελειώνει αμέσως την παρτίδα, αφού στο **2.Qxe1** ακολουθεί **2... Nxf3+** και **3.Nxe1 -+**, ενώ αν **2.Bxe1** ακολουθεί απευθείας **2... Qf1#**! Στις δύο αυτές βαριάντες ξεδιπλώνονται διαφορετικά συνδυαστικά θέματα: στην πρώτη έχουμε καθοδήγηση της λευκής Β και στη συνέχεια διπλή απειλή («πιρούνι») με τον μαύρο Ι, ενώ στη δεύτερη έχουμε παρεμβολή του λευκού Α, η οποία εμποδίζει τη λευκή Β να ελέγξει το τετράγωνο f1, από το οποίο τα λευκά γίνονται τελικά ματ.

(Από την παρτίδα **J. Hatzl – A. Bachmann 0-1**, Graz Casino Open 2014).

6) Μετά από **1... Bxb2!**, τα λευκά μπορούν να εγκαταλείψουν την παρτίδα «χωρίς τύψεις», αφού δε διαθέτουν την παραμικρή δυνατότητα άμυνας. Αν **2.Nxb2** (Τι άλλο; Σε κάθε διαφορετική επιλογή το Σα προχωράει ανενόχλητο προς το τετράγωνο της προαγωγής του...) **2... Bxf1+** (ενδιάμεση κίνηση, το κλειδί του συνδυασμού είναι ότι αυτή η κίνηση γίνεται με σαχ) **3.Kxf1 a3!** -+. Η εικόνα αυτή με το ακριανό Σ στην β¹ γραμμή να απειλεί τον αντίπαλο Ι είναι τυπική και ενδεικτική της αδυναμίας του Ι στην αντιμετώπιση ακριανών Σ όταν ο Ρ του είναι έξω από το «τετράγωνο του πιονιού», όπως σε αυτήν την περίπτωση...

(Από την παρτίδα **E. Keogh – Ph. Short 0-1**, Bunratty Masters 2014).

(Πηγή: <http://candidates2014.fide.com>)

του

Αλέξανδρου Δημητριάδη

Το Τουρνουά των Διεκδικητών του 2014 θα μείνει στην ιστορία ως η μεγάλη «επιστροφή» του Ινδού **Viswanathan Anand**, ο οποίος απώλεσε τον τίτλο του Παγκόσμιου Πρωταθλητή το Νοέμβριο του 2013, **μετά από 6 χρόνια και 2 μήνες** παραμονής στην κορυφή του σκακιστικού Ολύμπου (και τρεις επιτυχείς υπερασπίσεις του τίτλου του απέναντι στους V. Kramnik (2008), V. Topalov (2010) και B. Gelfand (2012)).

Μετά την πειστική του ήττα από τον **Magnus Carlsen**, πολλοί έσπευσαν να τον «τελειώσουν» σκακιστικά, αναφερόμενοι στην ηλικία του (45 χρονών), στον κορεσμό του από τη συνεχόμενη παραμονή στην κορυφή, αλλά και στη γενικότερη πρώτη της δυναμικότητας του (τόσο στην κλίμακα ELO, όσο και σε επίπεδο επιτυχιών σε τουρνουά που συμμετείχε). Για αρκετούς μάλιστα, η οριακή επικράτηση επί του **Boris Gelfand** στον τελικό της Μόσχας το 2012 ήταν ήδη μια σαφής ένδειξη της αρχής του τέλους για τον Ινδό υπερ-πρωταθλητή.

Παρόλα αυτά, στο **Khanty Mansiysk** εμφανίστηκε ένας διαφορετικός Anand, ενδεχομένως απαλλαγμένος από το βαρύ φορτίο του να πρέπει συνεχώς να επιβεβαιώνει την αξία του ως Παγκόσμιος Πρωταθλητής. Επικράτησε καθαρά και δίκαια παίζοντας σταθερό σκάκι χωρίς λάθη (κινδύνεψε μόνο στην κρίσιμη προτελευταία παρτίδα με τον **Sergey Karjakin** – από το τέλος της οποίας είναι παρμένη και η παραπάνω φωτογραφία του μήνα) και κέρδισε με το σπαθί του τη δυνατότητα ενός ματς-ρεβάνς απέναντι στο φαινόμενο από τη Νορβηγία.

Ασχέτως με το αν κάποιος είναι υποστηρικτής του Anand ή όχι, οφείλει να παραδεχθεί το **τεράστιο ειδικό βάρος** αυτού του σκακιστή, που βρίσκεται στην απόλυτη σκακιστική ελίτ για δύο ολόκληρες δεκαετίες. Τέλος, αναμφισβήτητη είναι και η συμβολή του στη **διάδοση του σκακιού** όχι μόνο στην Ινδία, αλλά και στην υπόλοιπη Ασία γενικότερα.